



Донецький національний університет імені Василя Стуса
Юридичний факультет
Кафедра теорії, історії держави і права та філософії права

СИЛАБУС

Навчальної дисципліни «ФІЛОСОФІЯ ТА КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ»

Кількість кредитів ЄКТС	3 кредита ЄКТС
Період викладання	1 семестр
Рівень вищої освіти	перший
Спеціальність	293 «Міжнародне право»
Освітня програма	293 «Міжнародне право»
Викладач	Попов Володимир Юрійович, д-р філос. наук, професор.
Профайл викладача(ів) курсу	http://rang.donnu.edu.ua/?pg=kt&nu=142
Доступ до матеріалів курсу	https://classroom.google.com/u/0/h код доступу oizpons https://dnu.sharepoint.com/portals/fmit/
Контактна інформація	e-mail: volodimir.popov@donnu.edu.ua

Анотація

ОК «Філософія та критичне мислення» забезпечує соціально-гуманітарну ерудованість бакалаврів з спеціальності «міжнародне право», формує компетентності, які відповідають змісту та фокусу освітньої програми згідно стандарту вищої освіти України з галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 293 «Міжнародне право», затвердженого і введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 644.

Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у:

формуванні у здобувачів таких результатів навчання та вмінь, які на підставі засвоєння студентами досягнень світової філософської думки, дозволяти б формувати власну позицію із використанням базових наукових, практичних знань та аналітичних алгоритмів сприятимуть формуванню особистості міжнародного правознавця, інтегрованого до українського і європейського суспільства, дозволять самореалізуватися в якості компетентного і соціально-свідомого фахівця.



За результатами вивчення дисципліни слід очікувати наступні:

•компетентності здобувачів вищої освіти:

1. Здатність застосовувати здобутки римського права, знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві (СК-1).

2. Здатність розуміти сутність, генезу, принципи організації міжнародних відносин (СК-2).

•результати навчання:

1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин (РН-1).

2. Знати та розуміти основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи, сучасні досягнення міжнародного, національного та європейського права (РН-11).

3. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей міжнародного і національного права, міжнародного економічного права, європейського права. (РН-12).

Організація та оцінювання навчання визначені «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя



Стуса» та «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса». Форми поточних і підсумкових контролів – розв’язання тестів, кейсів, опитування, прикладні завдання – побудування гіпотез, практичні групові або індивідуальні завдання, воркшопи, творчі завдання – написання есе, презентації тощо. Залік (підсумковий контроль) виставляється здобувачеві на підставі його поточної академічної успішності. За кожен з модулів здобувач може отримати по 50 балів, що є середнім арифметичним значенням балів, отриманих протягом кожного модулю за кожний вид роботи.

Організація навчання за дисципліною відбувається в наступних форматах:

- 1) аудиторні заняття (лекції, практичні заняття);
- 2) самостійна робота здобувача під керівництвом викладача за допомогою платформи Google Classroom <https://classroom.google.com/> код доступу oizpons.

Донецький національний університет імені Василя Стуса



У якості технічних засобів комунікації використовуються корпоративна пошта Outlook, аудиторія в google-class. У окремих випадках можуть використовуватися такі засоби комунікації, як Teams, Skype, Zoom. Аудиторні заняття реалізуються відповідно до наступного **календарного плану викладання дисципліни, конкретні дати відповідають розкладу занять і графіку навчального процесу:**

Тиждень /дата/ години	Тема	Форма проведення заняття	Завдання для СРС (Зразок і вимоги розміщені у)	Мах кількість балів	
Змістовний модуль 1 (50 балів)					
1-ий тиждень 4 години	Тема 1. Предмет філософії	Лекція	Написання вступного контролю. Завдання після Теми 1.	1-ий тиждень	7
	Філософія і світогляд	Практичне заняття	Підготовка доповідей і есе		7
2-ий тиждень 2 години	Тема 2. Філософія Сходу	Лекція	Завдання після теми 2.	2-ий тиждень	5
3-й тиждень 4 години	Тема 3. Антична філософія.	Лекція	Завдання після теми 3.	3-й тиждень	
	Східна парадигма філософування	Практичне заняття	Підготовка доповідей і есе		7
4-ий тиждень 2 години	Тема 4. Філософія Середньовіччя	Лекція	Завдання після теми 4.	4-ий тиждень	7
5-ий тиждень 4 години	Тема 5. Філософія Відродження і Нового часу.	Лекція	Завдання після теми 5.	5-ий тиждень	
	Антична та середньовічна метафізика	Практичне заняття	Раціоналізм та емпіризм як методологічні парадигми		7
6-ий тиждень 2 години	Тема 6. Німецька класична філософія та марксизм	Лекція	Завдання після теми 6.	6-ий тиждень	8
Змістовний модуль 2 (50 балів)					
7-ий тиждень 4 години	Тема 7. Посткласична західна філософія XIX ст.	Лекція	Завдання після теми 7.	7-ий тиждень	
	Написання самостійної роботи.Перевірка виконаних завдань.	Практичне заняття	Написання модульної контрольної роботи (есе)		3

Донецький національний університет імені Василя Стуса



8-ий тиждень 2 години	Тема 8. . Головні течії західної філософії XX-початку XXI ст.	Лекція	Завдання після теми 8.	8-ий тиждень	5
9-ий тиждень 4 години	Тема 9. Українська філософія	Лекція	Завдання після теми 9.	9-ий тиждень	5
	Головні парадигми сучасної філософії	Практичне заняття	Підготовка доповідей і есе		
10-ий тиждень 2 години	Тема 10. Основи онтології	Лекція	Завдання після теми 10.	10-ий тиждень	5
11-ий тиждень 4 години	Тема 11. Проблеми епістемології	Лекція	Завдання після теми 11.		5
	Концептуальні засади онтології	Практичне заняття	Завдання після теми 9.		3
12-ий тиждень 4 години	Тема 12. Філософська антропологія	Лекція	Завдання після теми 12.	12-ий тиждень	
13-ий тижні 4 години	Тема 13. Основи критичного мислення	Лекція	Завдання після теми 13.	13-ий тиждень	5
	Проблеми свідомості та пізнання у філософії	Практичне заняття	Підготовка доповідей і есе		3
14-ий тижні 4 години	Тема 14. Логіко-філософські основи еристики	Лекція	Завдання після теми 14.	14-ий тиждень	3
15-16-ий тижні 6 годин	Тема 15. Основи аналітичної діяльності	Лекція	Завдання після теми 15.	13-ий тиждень	3
	Написання і аналіз другої модульної контрольної роботи. Залік	Практичне заняття	Написання тестового контролю. Залік		10

Донецький національний університет імені Василя Стуса



Самостійна робота здобувача під керівництвом викладача, практикуми за темами та контрольні заходи відбуваються за допомогою Google Classroom, код доступу oizpons. Кожне завдання (закладка «Завдання») містить: інструкцію до виконання, критерії оцінювання, дедлайн, матеріал для опрацювання. Курс відкривається для кожного здобувача і містить матеріали, завдання, уточнений календарний план з датами і прозоре накопичування оцінок кожним здобувачем у відкритому доступі (закладка – «Оцінки»).

За умов невчасного або неналежного виконання запропонованого виду робіт студент може виконати завдання наново, якщо цього дозволяє вид роботи, але не пізніше, ніж за 2 тижні до залікового тижня або початку сесії.



Методи оцінювання результатів навчання залежать від форматів навчання:

1. Вхідний, модульні і підсумковий контролі проводяться у вигляді тестових завдань з відкритими і закритими питаннями.
2. Поточний контроль здійснюється у формі:
 - розв'язання задач;
 - практикумів;
 - індивідуальних письмових робіт;
 - групових та індивідуальних творчих завдань;
 - презентацій.
4. Письмовий залік (тестування) передбачений для здобувачів, які не набрали 60 балів протягом другого семестру чи бажають покращити поточний результат.

Система оцінювання результатів навчальних досягнень :

За 100- бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
0-59	FX	незадовільно	не зараховано

Орієнтовні питання до заліку

1. Основні підходи до тлумачення предмету філософії.
2. Структура філософського знання.
3. Співвідношення філософії, науки, мистецтва та релігії.
4. Взаємозв'язок світогляду та філософії.
5. Проблема генези філософського знання
6. Головні школи індійської філософії
7. Китайська філософська традиція
8. Концепт «першопочатку» в досократівській філософії.
9. Проблема буття у філософії елеатів. Апорії Зенона.
10. Філософський релятивізм софістів та етичний антропологізм Сократа.
11. Вчення про ідеї Платона.
12. Концепція ідеальної держави Платона
13. Метафізика Аристотеля.



14. Антична філософія елліністичного періоду (епікурейство, стоїцизм, неоплатонізм).
15. Християнська апологетика і патристика.
16. Філософія Августина Аврелія.
17. Проблема універсалій в середньовічній філософії. Номіналізм і реалізм.
18. Вчення Томи Аквінського.
19. Філософія епохи Відродження.
20. Проблема методу пізнання у Ф. Бекона.
21. Теорія пізнання Дж. Локка.
22. Онтологія та гносеологія Р. Декарта.
23. Вчення Б. Спінози та Г. Ляйбніца про субстанцію.
24. Філософія Просвітництва.
25. Критична філософія І. Канта.
26. Етичне вчення І. Канта
27. Гегель: філософська система і діалектичний метод.
28. Філософія К.Маркса та Ф.Енгельса та марксистська філософія ХХ ст.
29. Філософія життя А.Шопенгауера та Ф. Ніцше.
30. Проблема буття у філософії М.Гайдегера та французькому екзистенціалізмі.
31. Позитивізм та філософія науки.
32. Феноменологія Е. Гуссерля.
33. Сучасна аналітична філософія.
34. Філософська герменевтика.
35. Філософія постмодерну.
36. Любомудріє Київської Русі
37. Філософія українського Бароко.
38. Філософія Г.Сковороди.
39. Розвиток філософії в Україні в ХІХ-ХХ ст.
40. Категорія «буття» в класичній та новітній філософії.
41. Реальність та дійсність як категорії онтології
42. Річ, ознака та відношення як категорії онтології
43. Подія, факт та дія як категорії онтології
44. Просторово-часові характеристики дійсності.
45. Філософське поняття руху. Рух і розвиток.
46. Концепти обумовленості та причини. Принцип детермінізму.
47. Категорія закону. Закономірність та випадковість.
48. Гносеологія і епістемологія. Головні стратегії та рівні пізнання
49. Форми чуттєвого і раціонального пізнання.
50. Наука як спеціалізована форма пізнання
51. Класична і неklasичні теорії істини. Критерії істини.
52. Людина як об'єкт філософського аналізу.



53. Концепт «ідентичність» у сучасній філософії.
54. Проблеми сутності та існування людини.
55. Суспільство як об'єкт філософського аналізу.
56. Головні теоретичні моделі суспільства.
57. Роль критичного мислення в сучасному житті.
58. Головні засади еристики.
59. Поняття дискурсу та його критичного осмислення.
60. Критичне мислення в юридичній практиці.
61. Головні засоби аналітичного мислення.
62. Критичне мислення та логіка прийняття рішень.
63. Філософія та критичне мислення в сучасному світі.

Список рекомендованих джерел

Основна література

1. Конверський А. Є. Критичне мислення. Підручник для студентів навчальних закладів вищої освіти усіх спеціальностей. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 344 с.
2. Кроуфорд А. Технології розвитку критичного мислення. К.: Вид-во «Плеяди», 2006. 220 с.
3. Кругляк М. І. Критичне мислення <https://criticalthinkerua.wordpress.com>] Київ, 2021. 193 с.
4. Петрушенко В. Л. Філософія: навчальний посібник для студентів вищих закладів. Львів: Львівська політехніка, 2019. 596 с.
5. Попов В.Ю. Філософія: навчально-методичний посібник для студентів. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 221 с.
6. Приходько В. В. Основи теоретичної філософії: навч. посіб. К.: Київський університет, 2015. 142 с
7. Причепій Є. М. Черній А. М. Чекаль Л. А. Філософія: підручник. 4 вид., випр. К.: Академвидав, 2015. 592с.
8. Стружевський В. Онтологія / перекл. польс. Е. Новиковой. К: Дух і Літера, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, 2014. 312 с.
9. Тягло О. В. Критичне мислення: Навчальний посібник. Харків: Вид. група «Основа»: «Триада +», 2008. 192 с.
10. Філософія: Підручник / Бичко І.В., Бойченко І.В., Табачковський В.Г. та ін. К.: Либідь, 2010. 408 с.
11. Фюрст Мария, Тринкс Юрген. Філософія / пер. В. Кебуладзе. К.: Дух і літера, 2019. 536 с.
12. Шепетяк О., Шепетяк О. Філософія: підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.
13. Critical Thinking: Where to Begin. URL: [criticalthinking.org](http://www.criticalthinking.org). – Available at: <http://www.criticalthinking.org/pages/criticalthinking-where-to-begin/796>

Періодичні видання:

«Філософські перипетії» Вісник Харківського національного

Донецький національний університет імені Василя Стуса



університету імені В. Н. Каразіна серії «Філософія. Філософські перипетії» Виходить два рази на рік.

Magisterium /Magisterium. (Історико-філософські студії) Національний університет «Києво-Могилянська академія». Виходить раз на рік.

Філософська думка. Національна академія наук України, Інститут філософії імені Г.С. Сковороди НАН України. Виходить два рази на рік.

Інформаційні ресурси в мережі «Інтернет»

<http://filosof.com.ua> – сайт Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди;

<http://litopys.org.ua> – Сайт «Ізборник» — Історія філософії України: першоджерела та інтерпретації

<http://www.philosophy.ua> – Сайт Українського філософського фонду;

<http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html> – Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

http://chervonakalina.ucoz.com/load/tekhnologiji_navchannja/tekhnologija_rozvitku_kritichnogo_mislennja/tekhnologija_rozvitku_kritichnogo_mislennja_i_zadniprjanec/15-1-0-20 – Технологія розвитку критичного мислення.

Додаткова література надана в РПНД та в курсі за посиланням

<https://classroom.google.com/> код доступу oizpons

Викладач

В.о. завідувача кафедри

Гарант освітньої програми

Керівник спеціальності

Володимир ПОПОВ

Юрій ГОЦУЛЯК

Ольга ТУРЧЕНКО

Ольга ТУРЧЕНКО